

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

luvn.fi

Grunder och villkor för beviljandet av social kredit

Godkänd: Direktör för serviceområdet, gemensamma social-
och hälsovårdstjänster
10.7.2023

Innehåll

1	Inledning	1
2	Den sociala kreditgivningens syfte, målgrupp och användningsändamål	2
2.1	Syfte	2
2.2	Målgrupp.....	3
2.3	Användningsändamål	3
3	Bedömning av sökandens betalningsförmåga och övriga försättningar för att få kredit.....	4
4	Ansökan om kredit	6
5	Ekonomisk rådgivning och handledning	7
6	Skillnader mellan utkomststöd, behovsprövat och förebyggande utkomststöd och social kredit	8
7	Grunder för avslag på ansökan.....	9
8	Kreditvillkor	10
8.1	Återbetalningsvillkor	12
8.2	Uppsägning av kredit	15
9	Beslutsfattande och ändringssökande.....	17
9.1	Beslutsfattande	17
9.2	Ändringssökande	17

1 Inledning

Social kreditgivning är en socialservice som välfärdsområdet ansvarar för. Det är välfärdsområdets uppgift att ordna social kreditgivning. Välfärdsområdet ska ordna social kreditgivning med sådant innehåll och i sådan omfattning som behovet i om-rådet förutsätter. Social kreditgivning är kreditgivning som hör till socialvården och vars syfte är att förebygga ekonomisk utslagning och överskuldsättning samt att främja en persons eller en familjs förmåga att klara sig på egen hand. (Lagen om social kreditgivning 1 § och 2 §).

- 1.1 När social kreditgivning ordnas och verkställs i välfärdsområdet tillämpas som allmänna lagar bl.a. socialvårdslagen (1301/2014) och lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000), som kompletteras av lagen om social kreditgivning som en speciallag. Lagen om social kreditgivning trädde i kraft den 1 januari 2003 (1133/2002) och ändringar har gjorts i den som träder i kraft den 1 augusti 2023 (lagen om ändring av lagen om social kreditgivning 956/2022).

Välfärdsområdet ska fastställa grunderna för beviljandet av sociala krediter med beaktande av vad som föreskrivs i lagen om social kreditgivning. Nedan fastställs de föreslagna grunderna för beviljandet av sociala krediter i Västra Nylands välfärdsområde med iakttagande av lagens innehåll. Detta dokument är tillgängligt på Västra Nylands välfärdsområdes webbplats. Dessutom går de allmänna grunderna för beviljande av social kreditgivning igenom med klienten i samband med den ekonomiska rådgivningen och handledningen innan krediten eventuellt beviljas.

2 Den sociala kreditgivningens syfte, målgrupp och användningsändamål

1 § Den sociala kreditgivningens syfte

Social kreditgivning är kreditgivning som hör till socialvården och vars syfte är att förebygga ekonomisk utslagning och överskuldsättning samt att främja en persons eller en familjs förmåga att klara sig på egen hand.

2.1 Syfte

Syftet med socialvården är att främja och upprätthålla välfärd och social trygghet samt minska ojämlikhet och främja delaktighet (socialvårdslagen 1 §). Syftet med social kreditgivning är å sin sida att förebygga ekonomisk utslagning och överskuldsättning samt att främja en persons eller en familjs förmåga att klara sig på egen hand. (Lagen om social kreditgivning 1 §.) För att nå målet kan det förutsättas till exempel att kredittagaren får kontroll över sin ekonomi och ökad ekonomisk stabilitet på längre sikt. Vid sidan om social kreditgivning kan det vara ändamålsenligt att även ordna annan socialservice. Det finns ett fast samband mellan den sociala kreditgivningen och socialarbetet när i första hand ekonomisk utslagning samt sociala och hälsomässiga problem som hänför sig till ekonomiska problem förebyggs och avhjälpas. Social kreditgivning som en del av socialvården ger välfärdsområdet ett sätt att stödja låginkomsttagares och mindre bemedlade personers möjligheter att klara sig ekonomiskt och på egen hand (RP 136/2022 rd, 19; Tillämpningsguide för social kreditgivning 2023:14, s. 7.)

Syftet med social kreditgivning är att främja de syften som nämns i lagen. Därmed förutsätter erhållandet av social kredit ett personligt möte med den som ansöker om kredit minst en gång. Syftet med mötet/mötena är att ge klienten råd och handledning i planeringen av ekonomin samt säkerställa klientens förmåga att klara av att betala skulden innan krediten beviljas och under betalningsprogrammet.

Social kredit kan beviljas för olika ändamål. Grundade anledningar för beviljandet av kredit är till exempel att få kontroll över ekonomin, att bryta en skuldspiral, anskaffningar till hemmet, att främja rehabilitering eller sysselsättning, att trygga boendet, att övervinna en social kris eller något annat som påverkar sökandens förmåga att klara sig på egen hand, till exempel avsaknad av säkerheter eller betalningsanmärkning.

2.2 Målgrupp

Målgruppen för kreditgivningen är låginkomsttagare och mindre bemedlade personer, personer vars hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994) finns i Västra Nylands välfärdsområde och som inte har till exempel

- möjlighet att på grund av bristande säkerheter eller betalningsanmärkning få annan kredit till skäligt pris för anskaffningar eller avgifter som behövs för att klara sig på egen hand
- tillräckligt med inkomster och förmögenhet för att täcka anskaffningar till hemmet och andra utgifter som är nödvändiga för att klara sig på egen hand med kontanter
- grunder för att få understöd eller annan finansiering
- möjlighet att klara av utgifterna för skötseln av de nuvarande lånen utan djupare skuldsättning

Företagare kan beviljas social kredit för anskaffningar som främjar sysselsättningen och för främjande av sysselsättningen. Då får det dock inte uppstå överlappningar med företagsstöden. Om en företagare beviljas social kredit, täcks inte förlustbringande företagsverksamhet med krediten, utan inkomsterna ska vara stabila.

2.3 Användningsändamål

Sociala krediter kan beviljas för anskaffningar i anslutning till hemmet, små änd-ringsarbeten i bostaden, garantihyror, arbetsredskap i anslutning till sysselsättning samt andra utgifter som är motiverade med tanke på sökandens förmåga att klara sig själv, t.ex. hälso- och sjukvårdsutgifter. Kredit kan också beviljas för återbetalning av andra lån, för obetalda fakturor och för skötsel av obetalda hyror. Social kredit kan också beviljas för böter och ersättningar som baserar sig på brott, om krediten främjar den sökandes rehabilitering och ansluter sig till en service-, vård- och rehabiliteringsplan eller någon annan motsvarande plan som man kommit överens om med sökanden. Om krediten beviljas för skuldreglering förutsätts i allmänhet att sökanden först har utrett möjligheten till en annan uppgörelse i godo.

Social kredit ska alltid användas för utgifter som godkänts som användningsända-mål och som nämns i avtalet. Den som får social kredit ska förvara verifikaten över sina anskaffningar med krediten och verifikaten ska skickas till enheten för social kreditgivning omedelbart efter att krediten har lyfts.

3 Bedömning av sökandens betalningsförmåga och övriga försättningar för att få kredit

5 § Bedömning av sökandens återbetalningsförmåga

Vid bedömningen av om den som ansöker om social kredit har återbetalningsförmåga beaktas:

- 1) sökandens disponibla inkomster och medel samt förtjänstmöjligheter med hänsyn till ålder, de familjemedlemmar som han eller hon försörjer, arbetsförmåga och andra omständigheter;*
- 2) sökandens faktiska utgifter;*
- 3) sökandens skulder, samt*
- 4) andra faktorer som påverkar sökandens ekonomiska ställning.*

Kredittagaren ska ha förmåga att klara av att betala skulden, dvs. personen ska ha betalningsmån för att sköta skulden. Med betalningsmån avses det kalkylerade belopp som kreditsökanden kan betala per månad som amortering och ränta. Betalningsmånen beräknas genom att sökandens utgifter (boendeutgifter, arbetsresor, dagvård för barnen, underhållsavgifter, sjukdomsutgifter, utgifter på grund av särskilda behov och utgifter som enligt prövning behövs för att trygga utkomsten eller främja förmågan att klara sig på egen hand) dras av från de faktiska inkomsterna. Vid bedömningen av de nödvändiga levnadskostnaderna kan man som betalnings-mån använda antingen en norm enligt lagen om skuldsanering eller en norm för utkomststöd i enlighet med klientens intresse.

Om sökanden har tidigare skulder, beaktas utgifterna för dem när kreditbeslutet fattas. Vid beslutsfattandet fäster man uppmärksamhet vid att sökanden klarar av att betala avgifter för både tidigare skulder och den sociala krediten. Med krediten kan tidigare skulder saneras, men det är inte alltid nödvändigt. Till exempel studielån och banklån med skälig ränta kan lämnas utanför den sociala krediten. De månatliga poster som reserveras för skötseln av dessa lån beaktas ändå när den månatliga posten för social kredit fastställs. Lånen ska förvaltas enligt gällande betalningsplaner.

Den som ansöker om kredit kan förutsättas uppvisa bevis på sin förmåga att klara av att betala skulden. Beviset kan vara en period på 2–6 månader under vilken kunden sparar ett belopp som motsvarar den månatliga låneposten på sitt bankkonto eller betalar skulder för det beloppet. Med kundens undertecknade samtycke kan man göra en s.k. frivillig anteckning om kreditstörning (TK-anteckning) i Finlands kunddataregister samt avstå från konsumentkrediter och konton med kredit när avsikten är att sanera kundens skulder med social kredit.

Under kundmötet går man igenom

- sökandens disponibla inkomster och medel samt förtjänstmöjligheter med hänsyn till ålder, arbetsförmåga och andra omständigheter
- sökandens faktiska utgifter och skulder
- andra faktorer som påverkar den ekonomiska ställningen
- sökandens möjlighet att få annan kredit till skäligt pris
- sökandens möjlighet att realisera egendom som inte hör till grund-tryggheten
- kreditens användningsändamål
- sökandens motiveringar till kreditens inverkan på förmågan att klara sig på egen hand och på förbättrad livskvalitet
- sökandens kalkylmässiga betalningsmån och om den är tillräcklig för skötseln av den beviljade krediten

4 Ansökan om kredit

Ansökan om kredit börjar med ett telefonsamtal till telefontjänsten för social kredit i Västra Nylands välfärdsområde. I telefonen görs en preliminär helhetskartläggning där man utreder sökandens helhetssituation och möjlighet till social kredit. Vid behov hänvisas sökanden till utkomststöd, ekonomi- och skuldrådgivning eller andra tjänster.

När ekonomirådgivaren bedömer att det är möjligt att bevilja kredit eller om ärendet kräver en noggrannare kartläggning av helhetssituationen, reserveras sökanden en besökstid hos ekonomirådgivaren, där en bedömning av sökandens skulder, egendom, inkomster och utgifter görs utifrån dokument. I samband med mötet kan man också kartlägga sökandens kreditbehov samt förmåga att klara av att betala skulden. Efter bedömningen av helhetssituationen kan kunden under mötet lämna in en kreditansökan som fylls i tillsammans med ekonomirådgivaren.

5 Ekonomisk rådgivning och handledning

9 § EKONOMISK RÅDGIVNING OCH HANDLEDNING

För creditsökande och kredittagare ska vid behov ordnas ekonomisk rådgivning och handledning i samband med beviljandet av social kredit och under återbetalningstiden. För creditsökande och kredittagare ska dessutom utan obefogat dröjsmål ordnas möjlighet att diskutera personligen med en tjänsteinnehavare som företräder den som beviljar social kredit, om en creditsökande eller kredittagare har begärt detta hos välfärdsområdet. För kredittagare ska ordnas rådgivning och handledning särskilt i situationer enligt 7 a, 7 b och 8 §.

När välfärdsområdet behandlar ett ärende som gäller social kreditgivning ska det informera den som ansöker om social kredit om rätten till personlig diskussion och vid behov ge kredit-sökanden råd om utövandet av denna rätt.

Ekonomisk rådgivning och handledning ordnas vid behov för alla som ansöker om social kreditgivning som en del av diskussionen om beviljande av lån. Den som fått social kredit ska ha möjlighet till ekonomisk rådgivning och handledning när han eller hon behöver det under hela återbetalningstiden, i synnerhet i samband med återbetalningsproblem och ändringar i betalningsprogrammen, såsom i samband med beviljande av frimånader eller betalningsbefrielse eller då krediten sägs upp. (Lagen om social kreditgivning 9 §, SHM 2023, 28.) För creditsökande och kredittagare ska dessutom utan obefogat dröjsmål ordnas möjlighet att diskutera personligen med en tjänsteinnehavare som företräder den som beviljar social kredit, om en creditsökande eller kredittagare har begärt detta. Vid behandlingen av ett ärende som gäller social kreditgivning ska de tjänsteinnehavare som sköter den sociala kreditgivningen informera den som ansöker om social kreditgivning om rätten till personlig diskussion och vid behov ge den som ansöker om kredit råd om utövandet av ekonomisk rådgivning och handledning.

I samband med ekonomisk rådgivning och handledning kan man ge information och med kunden diskutera även andra alternativ och metoder som han eller hon har tillgång till. I samband med social kreditgivning betonas att stöd ges med hjälp av alternativa tjänster och förmåner, ifall social kredit inte kan beviljas men sökanden uppenbart är i behov av hjälp. (SHM 2023, 29).

6 Skillnader mellan utkomststöd, behovsprövat och förebyggande utkomststöd och social kredit

10 § Social kreditgivning i förhållande till utkomststödet

Innan social kredit beviljas ska sökandens rätt till utkomststöd enligt lagen om utkomststöd (1412/1997) utredas. En persons rätt till utkomststöd kan inte begränsas och stödbeloppet kan inte sänkas på grund av att hen har möjlighet att få social kredit.

Utkomststödet är en förmån som tryggar minst personens eller familjens oundgängliga utkomst och beviljas i sista hand. Utgångspunkten för utkomststödssystemet är att individen ansvarar för sitt eget uppehälle och i den omfattning som föreskrivs i lag för sin makes samt sina minderåriga barns och adoptivbarns uppehälle. Utkomststödet är en subjektiv rättighet och innan social kredit beviljas utreds alltid personens eller familjens rätt att få utkomststöd. Social kredit är alltså inte ett alternativ till utkomststödet.

Vid fastställandet av de allmänna grunderna har det också betydelse att social kreditgivning är en form av stöd som kompletterar den övriga sociala tryggheten och vars syfte är att uppmuntra klienten. Rätten till utkomststöd kan inte begränsas och stödbeloppet kan inte sänkas på grund av att personen har möjlighet att få social kredit (10 § i lagen om social kreditgivning). Med utkomststöd avses i detta sammanhang grundläggande utkomststöd, kompletterande utkomststöd och förebyggande utkomststöd. (SHM 2023, 8–9.)

Å andra sidan är utkomststöd inte ett hinder för att bevilja social kredit. Personer och familjer som får utkomststöd har behov som inte kan täckas med utkomststödet. Social kredit kan vara en möjlighet att underlätta situationen för låginkomsttagare och mindre bemedlade personer och familjer när de har betalningsmån för att återbetala krediten.

Förebyggande utkomststöd kan användas vid akuta kriser, medan social kreditgivning kan användas för att ingripa i långvariga och försvårande ekonomiska problem. Social kredit ger låginkomsttagare och mindre bemedlade personer och familjer friare möjligheter att genomföra sina egna val än andra förmåner, eftersom sökanden själv ansvarar för återbetalningen av krediten. Utkomststöd kan beviljas endast för utgifter som anses skäliga, men med social kredit kan klienten skaffa något dyrare och högklassigare varor än med utkomststödet eller skaffa tjänster som inte kan täckas med utkomststöd. Med utkomststödet betalas i allmänhet inga böter eller utsökningar eller andra skulder, men dessa kan skötas med hjälp av kreditgivning.

Utkomststöd kan inte återkrävas för social kredit som klienten beviljats, eftersom social kredit inte är en prestation som kan jämföras med en framtida förmån, såsom bostadsbidrag eller arbetslöshetsersättning.

7 Grunder för avslag på ansökan

Grunder för avslag på ansökan kan vara bl.a. följande:

- de disponibla inkomsterna räcker inte till för att sköta krediten, dvs. betalningsmånen räcker inte;
- sökanden har en skuldsanering som är i kraft eller har en social kredit sedan tidigare;

- kredit skulle beviljas för att reglera skulderna och sökanden skulle trots att social kredit beviljas fortfarande ha oreglerade skulder eller krediter;
- flytt från Västra Nylands välfärdsområde (t.ex. betalning av garantihyra till en annan ort);
- kunden har möjlighet att få en kredit på skäliga villkor på den normala kreditmarknaden;
- betalningsmånen gör det möjligt för sökanden att inom skälig tid spara det kreditbelopp som hen behöver;
- sökanden har egendom som inte hör till grundtryggheten och som skall realiseras,
- det finns grundad anledning att anta att sökanden trots sin betalnings-mån inte kommer att betala återbetalningen av krediten;
- skuldspiralen och överskuldsättningen har dragit ut på tiden och försvårats så att det i situationen kan vara mer ändamålsenligt att utreda möjligheten att få till exempel skuldsanering för privatpersoner;
- verksamhet som strider mot kreditvillkoren eller något annat särskilt skäl

8 Kreditvillkor

6 § Avtal om social kredit

Om social kredit skall ingås ett skriftligt avtal, varav ett exemplar skall ges kredittagaren.

I avtal om sociala krediter skall anges

- 1) kreditens användningsändamål,*
- 2) kreditens belopp,*
- 3) räntan, samt*
- 4) storleken på återbetalningsraterna, förfallodagarna och andra återbetalningsvillkor.*

För social kredit kan hos gäldenären tas ut en skälig årlig ränta, som dock kan vara högst den referensränta som avses i 12 § räntelagen (633/1982). I avtalsvillkoren kan bestämmas att räntan på krediten ändras så att den motsvarar förändringarna i den referensränta som avses i 12 § räntelagen.

Om en betalning som anknyter till social kredit och som överenskommits i kreditavtalet inte be-talats på förfallodagen, får en årlig dröjsmålsränta tas ut från förfallodagen högst enligt 4 § i räntelagen. (30.11.2022/956)

För social kredit kan inte tas ut andra kreditkostnader.

Ett skriftligt avtal (skuldebrev) upprättas alltid om krediten, där man kommer överens om kreditens användningsändamål samt villkoren för återbetalning av skulden. Kreditbeloppet kan vara högst 10 000 euro och i regel är den minsta kredit som be-viljas 500 euro. Återbetalningstiden för krediten fastställs när krediten lyfts till högst fem år, men om kreditvillkoren måste ändras under lånetiden (t.ex. amorteringsfria månader) kan lånetiden bli längre.

För social kredit uppbärs av kunden en 12 månaders Euribor-referensränta utan klientspecifik marginal. Räntan justeras med 12 månaders mellanrum från den dag då krediten lyftes. Om begynnelsesdagen för räntebindningsperioden inte är en bank-dag, används som värde på kreditens referensränta värdet av föregående bankdags referensränta. Den överenskomna månatliga betalningsposten för lånet omfattar både ränta och amortering (s.k. annuitetsmetod), vilket betyder att kunden har en lika stor post att sköta under hela lånetiden. När räntorna stiger förlängs lånetiden och när räntorna sjunker förkortas lånetiden.

För social kredit uppbärs inte kostnader för grundande av kredit eller andra kostnader för skötsel av skulder. Kostnader kan inte heller tas ut för eventuella ändringar i betalningsprogrammet under lånetiden.

Den som får social kredit ska förvara verifikaten över sina anskaffningar med krediten och verifikaten ska skickas till enheten för social kreditgivning omedelbart efter att krediten har lyfts.

8.1 Återbetalningsvillkor

7 § Gäldenärens rätt att betala krediten i förtid

Gäldenären har rätt att utan merkostnader betala tillbaka krediten innan den förfaller till betalning.

7 a § Frimånad

Återbetalningen av krediten kan avbrytas för viss tid (frimånad) på ansökan av kredittagaren när återbetalningsförmågan tillfälligt har försämrats av särskilda skäl, om beviljandet av den fria månaden på lång sikt bedöms främja bevarandet av kredittagarens betalningsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand.

7 b § Avgiftsbefrielse

Avgiftsbefrielse från betalning av social kredit samt räntor på krediten kan på ansökan av kredittagaren helt eller delvis beviljas i enlighet med 2 och 3 mom.

Avgiftsbefrielse kan beviljas partiellt, om kredittagarens ekonomiska situation har försämrats på grund av långvarig arbetslöshet eller sjukdom hos kredittagaren eller en familjemedlem som hen försörjer eller av någon annan motsvarande orsak som inte beror på kredittagaren så att det ska anses oskäligt att driva in hela lånet.

Avgiftsbefrielse kan beviljas i sin helhet, om kredittagarens betalningsförmåga varaktigt har försämrats på grund av bestående nedsatt arbetsförmåga och indrivningen med beaktande av låntagarens ekonomiska situation och övriga omständigheter kan anses vara uppenbart oskälig. Dessutom förutsätts att
1) det med beaktande av kredittagarens ekonomiska situation inte längre är ändamålsenligt att fortsätta indrivningen, eller

2) *fortsatt indrivning medför oskäligen kostnader i förhållande till det belopp som inte har återkrävts.*

Klienten ska ingå ett direktbetalningsavtal med sin bank för att sköta krediten. Krediten amorteras månatligen på avtalad förfallodag. Om klienten vill kan hen betala av det återstående kreditkapitalet innan lånetiden löper ut utan kostnader.

Om det sker förändringar i kredittagarens ekonomiska situation kan hen söka ändring i återbetalningsvillkoren. Vid behov kan man bevilja amorteringsfria månader, ändra på förfallodagen, förlänga återbetalningstiden och minska på den månatliga låneposten.

Återbetalningen av krediten kan avbrytas för viss tid (frimånad) på ansökan av kredittagaren när återbetalningsförmågan tillfälligt har försämrats av särskilda skäl, om beviljandet av den fria månaden på lång sikt bedöms främja bevarandet av kredittagarens betalningsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand. Som särskilda orsaker till att återbetalningsförmågan tillfälligt försämrats kan betraktas åtminstone en överraskande höjning av kredittagarens boendekostnader eller andra levnads-kostnader, en minskning av inkomsterna till följd av kredittagarens eller dennes familjemedlems sjukdom, död, arbetslöshet eller någon annan motsvarande orsak, samt kredittagarens skilsmässa eller separation, eller andra förändringar i familjesituationen, såsom plötsliga utgifter eller inkomster till följd av barnets födelse. (SHM 2023, 33.) Innan frimånaden beviljas bör man också överväga andra primära metoder som strävar efter att främja kredittagarens återbetalningsförmåga, såsom ekonomisk rådgivning och handledning eller olika betalningsarrangemang, såsom ändring av kreditvillkoren eller omorganisering av krediten (SHM 2023, 33–34). I och med fri-månaderna förlängs betalningstiden med en tid som motsvarar den månad som beviljats för att betala krediten. Frimånader beviljas av den som innehar en tjänst som ekonomirådgivare vid enheten för social kreditgivning. Om ändringen är liten (beviljande av

amorteringsfrihet för två månader eller ändring av förfallodagen) krävs inget separat ändringsbeslut.

Om den ändring som söks är väsentlig, träffar man klienten personligen och kartlägger familjens helhetssituation och grunderna för ändringen. En väsentlig förändring är t.ex. anstånd med amorteringar eller räntor på lån för längre tid än två månader, förlängning av lånetiden och sänkning av den månatliga posten. Beslut om amorteringsfria perioder kan fattas för högst 12 månader åt gången. Klienten får ett skriftligt beslut om ansökan.

I regel ska social kreditgivning alltid betalas tillbaka. I undantagsfall kan kredittagaren dock i sista hand beviljas avgiftsbefrielse. Syftet med avgiftsbefrielserna är dock inte att möjliggöra avgiftsbefrielser i situationer där betalningsmotivationen försvagas eller en extra skuldsättning uppstår. (SHM 2023, 35.) Kredittagaren har rätt att ansöka om befrielse helt eller delvis från den sociala krediten och dess räntor. Eftersom avgiftsbefrielsen är avsedd som ett förfarande i sista hand, ska man innan befrielse beviljas överväga primära metoder som strävar efter att främja kredittagarens återbetalningsförmåga. Sådana är till exempel ekonomisk rådgivning och handledning, olika betalningsarrangemang för krediten, såsom ändring av kreditvillkoren eller omorganisering av krediten samt frimånader enligt 7 a §. (SHM 2023, 37.)

Avgiftsbefrielse kan beviljas partiellt, om kredittagarens ekonomiska situation har försämrats på grund av långvarig arbetslöshet eller sjukdom hos kredittagaren eller en familjemedlem som hen försörjer eller av någon annan motsvarande orsak som inte beror på kredittagaren så att det ska anses oskäligt att driva in hela lånet. Avgiftsbefrielse kan beviljas i sin helhet, om kredittagarens betalningsförmåga varaktigt har försämrats på grund av bestående nedsatt arbetsförmåga och indrivningen med beaktande av låntagarens ekonomiska situation och övriga omständigheter kan anses vara uppenbart oskälig. (Lagen om

social kreditgivning 7 b §.) Den ledande socialarbetaren fattar det skriftliga beslutet om avgiftsbefrielse på ansökan.

8.2 Uppsägning av kredit

8 § Beviljande av social kredit

Om välfärdsområdet på grund av kredittagarens betalningsdröjsmål eller något annat brott mot avtalet, enligt avtalet har rätt att kräva betalning av en rat som annars inte har förfallit till betalning, får kommunen åberopa nämnda rättighet om

- 1) betalningen har dröjt åtminstone en månad och fortfarande är utestående och det försenade beloppet utgör minst tio procent eller, om däri ingår flera rater, minst fem procent av det ursprungliga kreditbeloppet eller omfattar kreditgivarens hela resterande fordran, eller*
- 2) kredittagaren har gjort sig skyldig till något annat avtalsbrott som är väsentligt.*

Välfärdsområdet har dock inte rätt att göra en i 1 mom. nämnd påföljd gällande, om det är fråga om dröjsmål med betalningen och dröjsmålet beror på kredittagarens sjukdom, arbetslöshet eller någon annan därmed jämförbar omständighet som inte beror av honom eller henne, utom då detta med beaktande av dröjsmålets längd och andra omständigheter vore uppenbart oskäligt gentemot kommunen såsom kreditgivare.

Kravet på återbetalning får göras gällande tidigast fyra veckor eller, om kredittagaren tidigare har fått anmärkning om dröjsmålet eller något annat avtalsbrott, tidigast två veckor efter det ett meddelande om kravet på återbetalning lämnats eller sänts till kredittagaren. Om kredittagaren inom denna tid betalar det försenade beloppet eller rättar till ett annat avtalsbrott, förfaller kravet på återbetalning.

Minst två betalningspåminnelser skickas till gäldenären med anledning av förfallna betalningar och hen uppmanas att betala fordran inom utsatt tid. Tjänsteproducenten i välfärdsområdet skickar anmärkningarna. Vanligtvis kan man först efter att ha skickat två påminnelser till

gäldenären och denne har haft tillräckligt med tid att betala skulden övergå till strängare påföljder mot gäldenären, till exempel kräva återbetalning av hela krediten.

Om gäldenären trots betalningspåminnelserna inte betalar de poster som förfallit till betalning före den sista möjliga betalningsdagen eller till exempel inte kommer överens om att göra upp en ny betalningsplan, kan den sociala krediten sägas upp enligt kundspecifik prövning om betalningen har försenats med minst en månad och fortfarande är obetald och det försenade beloppet vid engångskrediten är minst 10 procent eller, om den innehåller fler än en betalningspost, minst 5 procent av kreditens ursprungliga belopp.

Krediten kan sägas upp enligt välfärdsområdets allmänna indrivningsprinciper. I en ansökan som gäller uppsägning och återkrav av social kredit i välfärdsområdet är det fråga om en tvist om betalningsskyldighet som grundar sig på ett offentlighetsrättsligt rättsförhållande. Ett sådant ärende som gäller återkrav av social kredit be-handlas i förvaltningsdomstolen som ett förvaltningstvistemål enligt 20 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Således kan en ansökan om förfallotid för och åter-krav av social kredit riktas till förvaltningsdomstolen som förvaltningstvistemål (se HFD 2019:3654)

Om avgiften inte betalas före det överenskomna datumet, tas krediten ut enligt välfärdsområdets indrivningspraxis, dock med beaktande av den sociala kreditgivningens särdrag.

I en ansökan som gäller uppsägning och återkrav av social kredit i välfärdsområdet är det fråga om en tvist om betalningsskyldighet som grundar sig på ett offentlighetsrättsligt rättsförhållande. Ett sådant ärende som gäller återkrav av social kredit be-handlas i förvaltningsdomstolen som ett förvaltningstvistemål enligt 20 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Således kan en ansökan om förfallotid för och

Återkrav av social kredit riktas till förvaltningsdomstolen som förvaltningstvistemål.

9 Beslutsfattande och ändringssökande

9.1 Beslutsfattande

4 § Beviljande av social kredit

Beslut om beviljande av social kredit fattas på ansökan av det välfärdsområde inom vars om-råde personen har sin hemkommun enligt lagen om hemkommun (201/1994).

Enligt delegeringsregeln som godkänts av direktören för Västra Nylands välfärds-område fattas beslutet om beviljande av social kredit av en person som innehar en tjänst som ekonomirådgivare vid enheten för social kreditgivning. Likaså beslutar ekonomirådgivaren om beviljande av frimånader och om ändring av betalningsprogram. Den ledande socialarbetaren beslutar om förfallodag, uppsägning och avstå-ende från återkrav av social kredit samt om beviljande av lättnad eller befrielse från återbetalning av krediten.

9.2 Ändringssökande

11 § Ändringssökande

På ändringssökande tillämpas socialvårdslagen (1301/2014).

En klient som är missnöjd med en tjänsteinnehavares beslut om social kredit kan begära omprövning hos sektionen för individärenden vid regionstyrelsen i Västra Nylands välfärdsområde inom 30 dagar från det att hen fick del av beslutet. En an-visning om hur man begär omprövning bifogas beslutet. Ändring i ett beslut av sektionen för

individärenden kan sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol inom 30 dagar från delfåendet av beslutet.

Tvister som gäller avtal om social kredit behandlas som förvaltningstvistemål i förvaltningsdomstolen.

Källor

HE 136/2022

FPA. 2023. *Grunddelens belopp*.

<https://www.kela.fi/utkomststod-grunddelens-belopp>

Räntelagen

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1982/19820633>

Lagen om rättegång i förvaltningsärenden

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2019/20190808>

Lagen om social kreditgivning

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2002/20021133>

Justitiedepartementet. 2022. *Justitieministeriets förordning om ändring av 4 § i justitieministeriets förordning om bedömning av en gäldenärs betalningsförmåga vid skuldsanering för privatpersoner*

<https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2022/20220925>

Socialvårdslagen

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2014/20141301>

SHM. 2023. *Tillämpningsguide för social kreditgivning*. Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2023:14.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164780>